

RA-124

Wata, armas luggeja, nende sannade
sees on tarkus! uri neid läbbi palwed
tehhes, ja siis küsfi isseennast: kas minna
waene innimenne weel tahhaksin uhke olla?

Jah! armas Jēsand Jēsus Kristus!
sedda meie tahhame ihtepuhko palluda,
et Sinno woinus ikka ennam ja ennam
tühja uhkust meist ärralahbutab!

Ma rahwa

tru sõbber

Aleksander Saksen.

Tallinnas,

10mal Paasto: ku päwal 1844.

EM 820.

Ma = ilm

ja

temma uhkus.

109

RA 124.

Ėesti-rahwa truist sõbrast kirjotud.

[Saksen, Alexander]

Tallinnas, 1844. aastal,
trükkitud J. H. Gresseli kirjadega.

Von dem Ehrländischen Evangelisch-Lutherischen
Provinzial-Conistorio wird hierdurch attestirt, daß in
vorliegender Schrift nichts wider die heilige Schrift
und die symbolischen Bücher enthalten ist. Reval, Dom,
den 14. März 1844.

Dr. Christian Rein,
Vice-Præsident.

N° 307.

(L. S.)

Ehr. Heinr. Hdrschelmann,
Consist. Secr.

Der Druck ist unter den gesetzlichen Bedingungen erlaubt.

Censor S a h m e n.

Dorpat, den 22. März 1844.

2/26367

143554209

Innimenne ei woi ei middagi
wötta, kui se ep olle temmale antud
taewast.

Joann. 3, 27.

Seft Jummalä riik ei seisa mit-
te sannade sees, waid woimusse
sees.

1. Kor. 4, 20.

Wist on jubba iggäuks, kes omma sü-
dant Jummalale pole pöörnud, mõnnikord
iseenneses arwanud: kuidas se ommeti
woib nendawist tulla, et ni palju muist
targad, muist rikkad, ja muist ka Ma-
ilma asjade peäl ni noulitkud innimesed Je-
sandat Kristust mitte ei tunne?

Kuidas se ommeti woib tulla, et nem-
mad ni külma süddamega selle ütlematta
sure armastusse peäle woivad wadata,
misgaga suur armolinne Lõja neid keif
on armastanud?

Eks nemmad siis peaks omma sure
tarkussega sedda tähhele pannema, et sest-
sadi kui se armolinne Jummal omma
aino sündinud poega, Jeesust Kristust Ma-
ilma satis, teine waim mitme innimese
peäle tuli, nenda et nemmad keif Ma-
ilma au, keif rikkust, lihha rõmo ja keif
mis Ma-ilm innimesele pakkub, ärra-
pölgasid, ja julgeste sedda ristil lödud Je-

sust omma ärrapeästjaks tunnistasid; ja kes neile pealegi woinust andis, sure rõmoga ja kitusse lauludega keige hirmsama surma sisse minna?

Kas nisuggused targad siis ei peaks mitte mõnnikord isseenneses arwama: kust se ommeti tulleb, et need innimesed, kes Jeesusse Kristusse sisse ussiwad, mitte koggoni ommast ussust ei anna ennast lahjutada?

Apostel Paulus wastab meile selle peale esimesse ramato sees Korintusse rahwale kirjutud:

„Se sanna sest ristist on neile üks jõledus, kes hukka lähkawad, agga meile, kes õnsaks same, on se üks Jummalawäggi. Sest kirjutud on: Minna tahhan targade tarkust ärrakautada, ja moistlikkude moistust tühjaks tehha. Kus on se tark? kus on se kirjatundja? kus on sellestinnatse Ma:ilma asjade ärraarwaja, eks Jummal olles sellestinnatse Ma:ilma tarkust jõlledeks teinud? Sest et Ma:ilm omma tarkusse läbbi ei tunnud Jummalat Jummalat tarkusse sees, siis on Jummalamele pärrast olnud, jõlleda jutlusse läbbi õnsaks tehha neid kes ussiwad.“

Sest Apostli wastussest olleme meie teada sanud, et need innimesed, kes arwawad ennast wägga targad ollewad, sedda Waimo Jummalast ei sa, kes neid õppetab tundma, et Jeesus Kristus se ainus on, kes, Issast sadetud, innimesst omma surma ja kannatamisega pidid lunnastama ja peästma iggawessest surmast ja hukkatussest.

Kül sinna nüüd küsüd, armas luggeja: kust se ommeti tulleb, et innimenne ennast nenda wägga targaks peab, ja mitte koggoni Jummalast ei tahha õppida? Wata, armas luggeja, se tulleb sest, et ülleliig uhkus temma süddame sees ellab, mis ennast arwab suur ollewad; ja se samma uhkus on ka keige pattude juur. Uhkus teeb innimest tannamatta; ja üks tannamatta innimenne, kes unnustab, mis head suur armolinne Jummal temmale igga wääw teeb, unnustab ka palwed teggematta, ja sedda wähhem innimenne palwed teeb, sedda ennam saab sadanas temma ille woinust; ja kes sadana woinusse al seisab, se peab keif kurjad nouud, mis süddamest rouswad, teggudes tõeks teggema.

Agga sadanas teab küil, et keige surem patto juur uhkus on, ja et uhkus paljo ennam hinged Jesusse käest ärrakisub, kui ial ükski teine pat; sellepärast puhub temma ka, ni kui temma ial woib, innimesse süddant uhkust täis, ja temma ei lasse meidki mitte sest lahti, kes meie ommeti jo Jesusse Kristusse sees ellame. Agga Jesus Kristus on omma armo läbbi meie silmad lahti teinud, ja sellepärast meie ka tunneme omma waenlast, kes ühtepuhko nouab meid omma wõrkude sisse sada, ja sellepärast meie tahhame ka nenda kui mehhed wapraste temma wasto söddida Jesusse Kristusse lippe al; ja siis temma peab iggakord, kui temma meid tahhab omma orjaks tehha, häbbi ja wihhaga meist lahkuma.

Meie teame sedda, armsad luggejad, et sadanas ka Jummalast olli lodud puhhas ja ilma pattota; ja meie teame, et sadanas üks puhhas Ingel olli; agga wata, Jummal olli selle Inglise wägga paljo moistust annud, ja temma, se sadanas, ei moistnud mitte ennam selle peäle mõttelda, et temma keige omma moistusse jures mitte ennam ei olle kui üks loom, kes Jummalast on lodud. Sadanas hakkas arwama: eks minna siis mitte

issee ei woi ka Jummal olla, mikspärast pean minna nüüd omma sure tarkussega Jummalat tenima? ja selle uhke mõtte järrel lahkus temma Jummalast ärra, ja nenda temma jäi kurjaks, sest keif lomad, kellele Jummal omma ellawat õhko ninnasse on puhhunud, peawad kurjaks jääma, ni pea kui nemmad Jummalast lahkuwad. Sedda woib igga innimenne isseenesele tähhele panna, kui temma agga tahhab. Sest se heäl, mis meie sees on, ja meie ühtepuhko ütleb: „ärra te mitte kurja,“ ja mis meie süddame tunnistus: seks nimmetame, se on se Jummalaga õhke meie sees; se on se hea Waim, mis meid ühtepuhko Jummalaga wole sunnib, ja mitte enne ei woi rahhul olla, kui temma omma Loja sees ellab; se on: kui temma teab, et meie südda rõmoga tunnistab: Jssand Jesus on minno Jummal, minno ainus rõdm, minno walguis ja tõdde.

Jggauks woib sedda tähhele panna, kuidas meie süddame tunnistus kurja wihkab, ja kuidas temma süddant pinab, kui innimenne ennese kurja süddame nouud on teggude läbbi arwalikkuks teinud; ja sest meie tunneme, et süddame tunnistus ei woi ial waltetada, temma ei woi ial kurjad nouud innimessele anda, sellepär-

raast et temma hea on; ja temma on sellepärast hea, et temma Jummalal õhk on. Ja sedda ennam innimenne pahwede läbbi Jeesusse Kristusse pole joutab, sedda ennam walwab meie süddame tunnistus meie ülle, sest et temma on jo se õpetaja, kes meid ühtepuhko sedda teed wiib, mis taewa riki lähhab, sinna kust temma pärrit on. Sellepärast temma wallab ka rõmo süddamesse, kui innimenne temma käske kuleb ja head teggud teeb.

Ugga mis südda tahhab? mis ta ot-sib? mitte muud kui ikka kurja ja pah-handust, ikka temma woitleb süddame-tunnistusse wasto, sest et temma tahhab Jummalast lahti olla, otse kui se patto-issa, se sadanas. Ja se on se pat, mis-gaga meie jo sündime ilmale, ja selle pat-to pärrast satis Jehowa Jummal omma ainofündinud Poega täis armo ja töt Ma:ilma sisse, ja kedda Temma kui keige pahhema kurjateggia lastis nuhheldada, ja keige kibbedama surma sisse minna, et meie pattused woiksimme sadanast lahti peäfseda.

Oh arm! oh arm! kuidas innimesse keel woib sedda armo kallalt kita?

Sellepärast, armas luggeja, heida pdt-weli mahha ja te pahwed, ning pallu Jehowa Jummalat: oh helde armolinne Poja, kes sa olled mind ueks sünnitanud, wotta mind siis hõpis omma hõlets, ja pdra minno kurja ja kdrwa süddant Jeesusse Kristusse pole, et minna woiksin ennast ühtepuhko selle pole hoida, kes minno hinge ärralunnastamisse hinda nenda sure waewaga ja omma kalli werre ning elloga on ärramaksnud.

Sinna olled tähhele pannud, armas luggeja, et südda ühtepuhko kurja tagga nouab, ja ikka süddame tunnistusse wasto woitleb, sest sinna nääd, et igga loom, kes Jummalal heält mitte ei tahha kuulda, ikka kurjemaks ja kurjemaks jääb, ni kaua kunni temma hakkab isseenneses mõtlema: mikspärast minna kardan kurja tehhes? egga meil Jummalat ei olle. Tawet rä-gib neist 14mas laulus: „Se däl mõtleb ommas süddames: ei polle Jummalat, nemmad tewad nurjatunud ja hirmsad teud, nemmad ei kõlba ühtegi, ei olle sed-da, kes head teeb.“

Ja nisuggune mõtte, mis sadanas is-se omma kurja waimo läbbi innimeste süddamette sisse annab, on se keige hirm-

sam vat, mis ial woib olla, ja sellepärast temma on ka feige vatto juur. Ja mis se siis on, mis nenda jõlleda innimeste süddame sees ligub? Eks se ei olle se kurri uhkus, mis võrgust on pärrit? Eks se ei olle sesamma kurri uhkus, mis sedda sanna „ristist“ ei wõtta kuulda ja vägib: Jgga innimenne peab head tehhes isse ennesele õnnistust saatma? Eks se ei olle sesamma uhkus, mis Jssandat Kristust risti lõnud?

Ja watage nüüd, minno armsad luggejad, olgo et ollete, kas isä woi emma, peremees woi verrenaene, sullane woi ümmardaja, nüüd on Jssand Jesus Kristus meie filmad lahti teinud; ja meie olleme nüüd meie feige suremat waenlast Kristusse armo läbbi õppinud ärratundma; nüüd meie teame, kust se hädda hakkab, mis meid tahhab iggawessseks ärrarikkuda; sellepärast meie tahhame ka waprada olla, ja Kristusse woimussega wanna mao Pead rõhhuda; ja kui meie Jesusse abbiga maust olleme jäggo sanud, siis woib ka Jesus Kristus meie kallis Õnnisteggia meid wasto wõtta, sest et meie siis ei olle mitte ennam uhked, kes omma ennestede teede peäl käiwad, waid meie olleme siis lapsed, kes ilma Jummalata middagi ei woi tehha,

ja sellepärast meie siis ka ühtepuhko palume: „Oh hoia meid Jssand Jummal ikka omma käe al, et meie sedda head teed, mis Sinno iggawesse rõdmo riki lähhäb, ühtepuhko woiksime käia!“

Ja armas luggeja, se uhkus peab hoopis süddamest ärralõppema, kui meie tahhame Jssanda Kristusse jügrid, ja diged Jummalala lapsed olla, sest et Jehowa Jummal ei olle mitte omma taewa rõdmo uhkedele, waid allandlikko lastele seadnud. Jehowa Jummal ei woi neid uhked mitte taewa wasto wõtta, kes omma ennese au tagga aiawad otsekui sadanas; ei! Temma tahhab lapsi taewariki sada, kes rõmoga kidawad: Jehowa Jummal ja Jssand Jesus Kristus on meie au, meie kallis rõdm, meie woimus ja meie ainus ello; meie Temma lomad ei olle ühtegi, agga Temma meie armolinne Lõja on feik feikide sees. Sellepärast, minno armsad luggejad, walwage! seiske uskuse! olge waprada! sage kangete! ja kes kiitleb, se kitelgo Jssanda sees! Tehke palwed hommiko ning õhto, ka tõ jures ühtepuhko ja feigest süddamest, ja palluge et Jssand Jesus Kristus teile omma Waimo annaks. Minna ütlen teile: tõeste! tõeste! se on üks kallis rõmolik ello Kristusse Waimo sees ellada.

Oh sedda armo, mis Issand Jummal
meile teinud!

Wist se on üks kallis sanna, mis Apos-
tel Paulus ütleb 1. ramato sees Korin-
tusse rahwale kirjutud, 12. Peatükis:
„Teie teate, et teie ollite paganad; ja
läksite keletumatte wõdratte jummalatte
järe, nenda kui teid sadeti. Sepärrast an-
nan ma teile teada, et ükski, kes Jum-
mala Waimo läbbi rägib, Jesust ärra ei
nea. Ja ükski ei woi Jesust Issandaks
nimmetada, kui agga pühha Waimo läb-
bi. Mis film ei olle näinud, ja kõrw ei
olle kuulnud, ja innimesse süddamesse ei
olle tounnud, mis Jummal on walmis-
tanud neile, kes Tedda armastawad, sed-
da on Jummal meile ilmutanud omma
Waimo läbbi, sest Waim otsib keik asjad
läbbi, ka Jummalala süggawusfed. — Sest
kes innimesse seast teab sedda, mis inni-
messe sees on, kui agga innimesse waim,
kes temma sees on; nenda ei tea ka üks-
ki, mis Jummalala sees on, kui agga Jum-
mala Waim.

Sellepärrast katsuge läbbi enneste süd-
damed omma waimoga ja otsige järrele
welaks uhkus temma sees; ja kui teie ial
keige wähhemat uhkust weel leiata, siis

mõtlege Issanda Kristusse peäle, kelle sees
keik kous olli, mis ial taewas ja Ma peäl
au wäärt on, Issanda Kristusse peäle,
kes se iggawenne Kuningas on keige
kuningatte ülle Ma peäl, selle Issanda
peäle, kes üksti au wäärt on, ja ommetige
nenda Ennast meie pattuste pärrast allan-
das; ja heitke põlweli mahha ja palluge:
Oh kallis Jesus Onnisteggia! anna meile
woimust keik tühja uhkust süddamest ärra-
kautada. Parrako, mis olleme meie Sin-
no wasto? Mis peäl woib üks innimen-
ne surustelleda? —

Ja armsad sõbrad, pange sedda sanna
diete tähhele, mis Issand Jesus isse on
räkinud, kuidas meie loeme Matt. 20 P.
25 — 28 salmis: „Teie teate, et pagga-
natte üllemad wallitsewad nende ülle, ja
sured wõtwad woimust nende peäle. Agga
teie seas ei pea se nenda mitte ollema;
waid kes ial tahhab teie seast sureks sada,
se olgo teie tener. Ja kes ial teie seast
keige üllem tahhab olla, se olgo teie sul-
lane. Nenda kui innimesse Poeg ep olle
tulnud, et tedda tenitakse, waid et temma
tenib ja annab omma hinge lunnastamis-
se hinnaks mitme eest.“